

De betekenis van de olijfboom, de vijgenboom, de wijnstok...en de doornstruik in bijbels perspectief

Richteren 9

De wat meer ervaren bijbellezer is wel op de hoogte van de zgn. fabel van Jotam in Richteren 9. Hierin is sprake van drie bomen – de olijfboom, de vijgenboom en de wijnstok – en wel in deze volgorde, alsook van de doornstruik. De laatste is een beeld van Abimelek, de zoon van een bijvrouw van Gideon. Deze liet zichzelf zalven tot koning over de bomen, nadat de drie genoemde bomen dit hadden geweigerd. Hij had zelf de macht gegrepen en zijn zeventig broers als mogelijke concurrenten laten vermoorden; met uitzondering van Jotam, die zich had verstoep. Later zaaide Abimelek (d.i. ‘mijn vader is koning’) dood en verderf onder de burgers van Sichem.

De doornstruik staat in dit verhaal dus in contrast tot de drie genoemde bomen, die zich uitsluitend wilden houden aan de goede taak die hun door God was geschonken:

- (1) De olijfboom wilde de vettigheid niet prijsgeven, welke God en mensen in hem eerden, om te gaan zweven boven de bomen en zich zodoende te verheffen boven anderen (Richt. 9:9).
- (2) De vijgenboom wilde zijn zoetigheid niet prijsgeven en zijn goede vruchten, om te gaan heersen over zijn medebroeders (Richt. 9:11).
- (3) De wijnstok wilde zijn most (= jonge wijn) niet prijsgeven, die God en mensen vrolijk maakt (Richt. 9:13).

De betekenis van de olijfboom, de vijgenboom, de wijnstok...en de doornstruik in bijbels perspectief **1**

Hiermee is direct al een en ander gezegd over de functie en betekenis van de drie bomen. Het is de moeite waard dit nader te onderzoeken in de Schrift. Als we hier spreken over een fabel of een verhaal, dan bedoelen we daarmee geen menselijke en onbetrouwbare mythen. Deze termen zijn van taalkundige aard en ze omschrijven het karakter van een passage of een geschiedenis. We willen graag vasthouden aan de goddelijke inspiratie van de Schrift. We kunnen trouwens door de hele Bijbel heen wandelen om de betekenis van deze drie bomen te bestuderen. Naast de *geestelijke* en *praktische* betekenis die ze voor ons als nieuwtestamentische gelovigen hebben (zie Matt. 21 en 24, Joh. 15 en Rom. 11), zijn er belangrijke *profetische* lessen te leren in verband met de toekomst van Israël. Misschien is dat wel de belangrijkste les die wij door middel van deze drie bomen kunnen leren: een beter inzicht te krijgen in het doel en de zin van Israëls volksbestaan als getuigenis van God hier op aarde, ook in de laatste dagen en in het komende Vrederijk.

Helaas ontkomen we niet eraan ook iets over de doornstruik te zeggen, die ons herinnert aan de ernstige gevolgen van de zondeval (vgl. Gen. 3:18). Dorens en distels spreken van de voortbrengsels van het zondige vlees: ze symboliseren het geweld en de corruptie, de verdorvenheid van het menselijk hart. Vergelijk het plaatje dat de apostel Paulus van de mensen tekent in Romeinen 3. Om de nodige bewijzen hiervan te vinden, zijn er in het boek Genesis al genoeg voorbeelden te noemen, te beginnen bij de moord op Abel. We hoeven dus niet alleen te denken aan een bepaalde gewelddadige groepering in het Midden-Oosten, maar moeten ook ons eigen hart onderzoeken. 'Vernieling en ellende is op hun wegen'. Realiseren we ons dat we zelfs als gelovigen tot dergelijke dingen in staat kunnen zijn? Dit is mogelijk een nuttige en nodige waarschuwing die we bij het lezen en bestuderen van dit Schriftgedeelte ter harte kunnen nemen.

Oude Sporen 2014

